

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O IZMJENAMA ZAKONA O SPROVOĐENJU ODLUKA
KOMISIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH SPOMENIKA
USTANOVLJENE U SKLADU SA ANEKSOM 8. OPŠTEG OKVIRNOG
SPORAZUMA ZA MIR U BOSNI I HERCEGOVINI**

Banja Luka, jun 2024. godine

**ZAKON
O IZMJENAMA ZAKONA O SPROVOĐENJU ODLUKA
KOMISIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH SPOMENIKA
USTANOVLJENE U SKLADU SA ANEKSOM 8. OPŠTEG OKVIRNOG
SPORAZUMA ZA MIR U BOSNI I HERCEGOVINI**

Član 1.

U Zakonu o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 70/06 i 64/08), u članu 2. u stavu 1. poslije riječi: „spomenikom“ riječi: „Bosne i Hercegovine“ brišu se.

U stavu 2. riječi: „Ministarstvo za urbanizam, stambeno-komunalne djelatnosti, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske“ zamjenjuju se riječima: „Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju“.

Član 2.

U članu 3. poslije riječi: „Republike Srpske“ zapeta i riječi: „bez potrebe za donošenjem daljih odluka, zakona, propisa ili drugog“ brišu se.

Član 3.

Član 14. mijenja se i glasi:

„Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Republička uprava za inspekcijske poslove posredstvom republičkih urbanističko-građevinskih inspektora u skladu sa propisima kojim se uređuje oblast o uređenju prostora i građenju.“

Član 4.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE

Nenad Stevandić

OBRAZLOŽENJE
NACRTA ZAKONA O IZMJENAMA ZAKONA O SPROVOĐENJU ODLUKA
KOMISIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH SPOMENIKA USTANOVLJENE U
SKLADU SA ANEKSOM 8 OPŠTEG OKVIRNOG SPORAZUMA ZA MIR U
BOSNI I HERCEGOVINI

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama Zakona o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini sadržan je u Amandmanu XXXII t. 6. i 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje, između ostalog, zaštitu svih oblika svojine, kulturu i zaštitu kulturnih dobara. Takođe, ustavni osnov sadržan je i u članu 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone.

II USKLAĐENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA ZA IZRADU ZAKONA I DRUGIH PROPISA REPUBLIKE SRPSKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo broj: 22.04-020-1186/24 od 10. juna 2024. godine, ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u Amandmanu XXXII t. 6. i 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kojem Republika, između ostalog, uređuje i obezbjeđuje zaštitu svih oblika svojine, kulturu i zaštitu kulturnih dobara, kao i u članu 70. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Obrađivač Zakona je, u skladu sa članom 41. stav 1. tačka 5. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), u obrazloženju Zakona naveo razloge za donošenje Zakona o izmjenama Zakona o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini. Navedeno je da je razlog sadržan u potrebi usklađivanja ovog zakona sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Zakonom o republičkoj upravi, zakonima kojima se uređuje zaštita kulturnih dobara i uređenju prostora i građenju.

Republički sekretarijat za zakonodavstvo dao je obrađivaču određene primjedbe i sugestije s ciljem usklađivanja Zakona sa članom 41. Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, koji se odnosi na sadržaj obrazloženja zakona.

Obrađivač Zakona prihvatio je date primjedbe i sugestije i ugradio ih u tekst Nacrta zakona.

U skladu sa članom 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske i Smjernicama za konsultacije u izradi propisa i drugih opštih akata („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), obrađivač je sproveo konsultacije sa javnošću i naveo je da nisu dostavljene pismene primjedbe zainteresovane javnosti.

Budući da je predmetni zakon usaglašen sa Ustavom, pravnim sistemom Republike Srpske i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, mišljenje Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo je da se Nacrt zakona o izmjenama Zakona o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini može uputiti dalje na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-1474/24 od dana 20. 05. 2024. godine a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Nacrta zakona o izmjenama Zakona o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Nacrt), nije ustanovljeno da postoje obavezujući sekundarni izvori prava EU koji uređuju materiju dostavljenog nacrta. Zbog toga u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „Neprimjenjivo“.

Predloženim izmjenama postiže se usaglašavanje sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH i propisima u Republici Srpskoj kojima se uređuje zaštita kulturnih dobara, te uređenje prostora i građenja.

Ističemo da je članom 5. stav 5. Aneksa 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, Republici Srpskoj data nadležnost da za sve nacionalne spomenike na svojoj teritoriji preduzima, odnosno donosi pravne, administrativne i tehničke mjere potrebne za zaštitu, konzervaciju, prezentaciju i obnovu spomenika

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje Zakona o izmjenama Zakona o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini je njegovo usaglašavanje sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH, te usaglašavanje sa propisima u Republici Srpskoj kojima se uređuje zaštita kulturnih dobara, uređenje prostora i građenja.

Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH definiše se da je nacionalni spomenik (engl. National Monument) „nepokretno ili pokretno dobro (imovina) od velike važnosti za grupu ljudi sa zajedničkim kulturnim, istorijskim, vjerskim i etničkim nasljeđem“.

Zakonom o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, članom 2. pojam „nacionalni spomenik“ definiše se na sljedeći način: „nacionalni spomenik“ predstavlja dobro koje je Komisija proglasila nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, dobra koja su upisana na ‘Privremenu listu nacionalnih spomenika’ i koja se nalazi u prilogu, sve do donošenja konačne odluke Komisije u vezi sa njihovim statusom, a za šta ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira na to da li je za predmetno dobro podnesen zahtjev”.

Imajući u vidu citirane odredbe Aneksa 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, jasno je da se samo u Zakonu o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 70/06 i 64/08), u odredbama člana kojim se vrši definisanje termina korištenih u zakonu, pored riječi: „nacionalni spomenik“, dodaju riječi: „Bosne i Hercegovine“, suprotno (članu 4. i članu 6) Aneksa 8, bez određivanja državnosti spomenika i zato je potrebno te riječi brisati.

Takođe, jedan od razloga za vršenje izmjena postojećeg Zakona jeste činjenica da je donesen novi Zakon o republičkoj upravi („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 i 90/23), te je bilo potrebno izvršiti izmjene u članovima kojim se definiše resorno nadležno ministarstvo jer je izmijenjen naziv ministarstva koje vrši upravne i druge poslove koji se odnose na integralno planiranje i uređenje prostora, primjenu Prostornog plana Republike Srpske i druge poslove koji se tiču uređenja prostora i građenja u Republici Srpskoj.

Pored toga, izmijenjen je Zakon u članovima kojim se uređuje zaštita dobara navedenih u Aneksu 8, na način da se brišu riječi „bez potreba za donošenjem novih odluka, zakona, propisa ili drugog” jer su u suprotnosti sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srpske. Takođe, navedeni dio teksta tog člana u suprotnosti je, odnosno u koliziji sa odredbama samog Zakona o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini jer se (članom 4) već propisuje postupak izdavanja određenog odobrenja, odnosno donošenja određene odluke.

To znači da se ne može uspostaviti odredba koja ne dozvoljava donošenje određenih odluka koje su potrebne da bi se Zakon sprovodio.

Budući da je članom 14. Zakona propisano da se nadzor vrši u skladu sa ovlašćenjima utvrđenim propisima Republike Srpske, jasno je da se ne može utvrditi ograničenje u smislu nedonošenja zakona ili drugih propisa kojima je cilj zaštita dobara. Da bi Republika Srpska mogla preduzimati i sprovoditi sve mjere koje su usmjerene na zaštitu dobra koje je proglašeno nacionalnim spomenikom, neophodno je donošenje određenih propisa, posebno u dijelu kojim se definišu prava i obaveze sopstvenika kulturnog dobra. Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (članom 5. stav 5) data je nadležnost Republici Srpskoj da za sve nacionalne spomenike na svojoj teritoriji preduzima, odnosno donosi pravne, administrativne i tehničke mjere potrebne za zaštitu, konzervaciju, prezentaciju i obnovu spomenika, zato je ta odredba u suprotnosti sa Aneksom 8. i potrebno ju je brisati.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

Članom 1. Nacrta zakona o izmjenama Zakona o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Nacrt zakona) vrši se izmjena člana 2. stav 1. važećeg Zakona, kojim se propisuje da pojam „nacionalni spomenik“ predstavlja dobro koje je Komisija proglasila nacionalnim spomenikom u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Opšteg okvirnog spomenika za mir u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Aneks 8.), te dobra koja su upisana na „Privremenu listu nacionalnih spomenika“ i koja se nalazi u prilogu, sve do donošenja konačne odluke Komisije u vezi sa njihovim statusom, a za šta ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira na to da li je za to dobro podnesen zahtjev, bez stavljanja obilježja „Bosna i Hercegovina”. Vrši se izmjena i stava 2. člana 2. važećeg Zakona na način da je izmijenjen naziv resorno nadležnog ministarstva, tako da je, umjesto Ministarstva za urbanizam, stambeno-komunalne djelatnosti, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske, naveden novi naziv ministarstva, a to je Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju.

Članom 2. Nacrta zakona vrši se izmjena člana 3. važećeg Zakona na način da se riječi „bez potrebe za donošenjem daljih odluka, zakona, propisa ili drugog“ brišu, jer sama zaštita nacionalnih spomenika zahtijeva konstantan nadzor nad tim i po potrebi kontinuiranu zaštitu kroz donošenje odluka, zakona i drugih propisa.

Članom 3. Nacrta zakona mijenja se član 14. važećeg Zakona kojim se propisuje ko vrši nadzor nad sprovođenjem ovog zakona u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast o uređenje prostora i građenja.

Članom 4. Nacrta zakona propisuje se stupanje na snagu ovog zakona.

VI PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u Nacrt zakona o izmjenama Zakona o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i Obrazac 1. procjene uticaja zakona, Ministarstvo privrede i preduzetništva, u mišljenju broj 18.06-020-1456/24 od 17. maja 2024. godine, konstatuje, da je obrađivač sproveo sledeće metodološke korake procjene uticaja propisa:

U vezi sa problemom koji se želi riješiti, obrađivač navodi da važeći Zakon definiše nacionalni spomenik kao nacionalni spomenik Bosne i Hercegovine, a što je suprotno članu 4. i članu 6. Aneksa 8. Opšteg okvirnog sporazuma za za mir u Bosni i Hercegovini, te je isto potrebno ispraviti. Pored toga, u djelu koji uređuje zaštitu dobara navedenih u Aneksu 8. potrebno je da se brišu riječi „...bez potrebe za donošenjem daljih odluka, zakona, propisa ili drugog“ iz razloga nepravilnog normiranja, što je uzrokovalo usaglašenost ovog teksta odredbe sa pravnim sistemom Republike Srpske. Da bi Republike Srpska mogla preduzimati i sprovoditi sve mjere za zaštitu dobara koje je proglašeno nacionalnim spomenikom, neophodno je donošenje određenih propisa, posebno u dijelu kojim se definišu prava i obaveze sopstvenika kulturnog dobra.

Cilj koji se želi postići donošenjem zakona je usaglašavanje sa Aneksom 8. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH i sa propisima u Republici Srpskoj kojima se uređuje zaštita kulturnih dobara, uređenje prostora i građenje. Poseban cilj je definisanje jedinstvenog pristupa u zaštiti i korišćenju kulturnih dobara.

Kod utvrđivanja opcija za postizanje ciljeva i njihove analize, utvrđeno je da se cilj može postići jedino regulatornom mjerom.

U vezi sa uticajem na javne budžete, utvrđeno je da Nacrt zakona neće imati uticaja na javne budžete.

U vezi sa uticajem na poslovanje, obrađivač navodi da Nacrt zakona nema direktnog uticaja.

Nacrtom zakona nisu propisane nove formalnosti za građenje i posloveni sektor.

U vezi sa socijalnim uticajem, obrađivač navodi da Nacrt zakona jasnije definiše pojam nacionalnog spomenika čime se žele očuvati kulturna dobra, kao materijalna i nematerijalna kulturna baština od opšteg interesa za Republike Srpsku.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, utvrđeno je da Nacrt zakona nema direktnog uticaja.

U pogledu ostalih metodoloških koraka procjene uticaja propisa, obrađivač navodi da su sprovedene interresorne konsultacije. Takođe, kroz radnu grupu su obavljene konsultacije sa stručnjacima iz oblasti istraživanja, prezentovanja, dokumentovanja, zaštite i promovisanja kulture. Nacrt zakona je putem internet stranice ministarstva bio dostupan javnosti radi davanja primjedbi i sugestija.

Kada je u pitanju praćenje sprovođenja propisa, Nacrtom zakona se propisuje da nadzor nad sprovođenjem vrši Republička uprava za inspeksijske poslove posredstvom republičkih urbanističko-građevinskih inspektora u skladu sa popisima koji uređuju oblast o uređenju prostora i građenju.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom sprovođenja procjene uticaja propisa, postupio u skladu s Odlukom o procjeni uticaja propisa.

VII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

U skladu sa Smjernicama za postupanje republičkih organa uprave o učešću javnosti i konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 86/22), Nacrt zakona o izmjeni Zakona o o sprovođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene Aneksom 8 Opšteg okvirnog sporazuma za mir u BiH objavljen na internet stranici Ministarstva prosvjete i kulture i upućen zainteresovanim subjektima da bi bio dostupan široj javnosti radi davanja eventualnih primjedaba i sugestija.

**VIII EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA I
FINANSIJSKA SREDSTVA**

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna sredstva iz budžeta Republike Srpske.

PRILOG

ZAKON O SPROVOĐENJU ODLUKA KOMISIJE ZA ZAŠTITU NACIONALNIH SPOMENIKA USTANOVLJENE U SKLADU SA ANEKSOM 8. OPŠTEG OKVIRNOG SPORAZUMA ZA MIR U BOSNI I HERCEGOVINI (Tekst predloženih izmjena ugrađen u osnovni tekst Zakona)

Član 2.

(1) „Nacionalni spomenik“ predstavlja dobro koje je Komisija proglasila nacionalnim spomenikom u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Opšteg okvirnog spomenika za mir u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Aneks 8.), te dobra koja su upisana na „Privremenu listu nacionalnih spomenika“ koja se nalazi u prilogu, sve do donošenja konačne odluke Komisije u vezi sa njihovim statusom, a za šta ne postoji vremensko ograničenje te bez obzira na to da li je za dotično dobro podnesen zahtjev.

(2) „Ministarstvo“ predstavlja Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske.

(3) „Rehabilitacija“ predstavlja vraćanje oštećenog ili uništenog dobra u stanje u kojem je to dobro bilo prije njegovog oštećenja ili uništenja, do razumno moguće mjere, uključujući i izgradnju nacionalnog spomenika na istom mjestu, u istom obliku i formi, istih dimenzija i od istog materijala kao što je bio prije rušenja, uz korišćenje istih tehnologija građenja, kad god je to razumno moguće.

Član 3.

Podrazumijeva se da nacionalni spomenici automatski uživaju najviši stepen zaštite u zakonu Republike Srpske. Vlada Republike Srpske i svi gore pomenuti organi su naročito odgovorni da obezbijede preduzimanje svih koraka da bi se ispunili zahtjevi iz člana V Aneksa 8.

Član 14.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Republička uprava za inspekcijske poslove posredstvom republičkih urbanističko-građevinskih inspektora u skladu sa propisima kojim se uređuje oblast o uređenju prostora i građenju.